

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

A BAROMFITENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	10 K. — fill.
Fél évre	5 K. — fill.
Negyedévre	2 K. 50 fill.

Egyes szám ára 20 fillér.

LAPTULAJDONOS:

ORDÓDY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV. KER., MUZEUM-KÖRUT 7. SZ.

Hirdetések díjszabás szerint

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

☞☞☞ **Telefon: 623.** ☞☞☞

TARTALOM.

Lap

Aggályos tünetek az állatbiztosítás terén. Monostori Károly.	145
Karczolatok az állatállítási és tenyésztési köréből. Robicsék János.	146
Néhány szó. Umszunoz Lajos.	148
A jó fejős tehén jelei. K. Sz.	148
Hogyan kell csökönyös lovakat huzásra tanítani?	149
A sovány tej értékesítésekről. Láng Miksa.	149
A juhtej a monostori sajt feldolgozására. Schmidt Páter.	151
Egy értékes és érdekes háziállat fajta-újonság. Ha ós Emil	151
A házi penészgomba kipusztítása. Krenedits Ödön.	152
VEGYESEK.	152
APRÓK.	153

BAROMFITENYÉSZTÉSI LAPOK.

A Plymouth Rocks vagy Orpington? Jókuthy Sándor.	51
Észrevételek	1
A budapesti tojáspiacczról	52
A német vámtarifának. Mi.	53
VEGYESEK.	53
Kiállításai kalendárium.	53

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Tisztelettel felkérjük azon t. olvasóinkat, a kiknek előfizetése április hó 1-vel lejárt, — hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expediciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 kor. — fill.
Fél évre	5 „ — „
Negyed évre	2 „ 50 „

Tisztelettel

a kiadóhivatal.

Aggályos tünetek az állatbiztosítás terén.

Nem a mi hazai kölcsönös állatbiztosító szövetkezetünkről lesz itt szó, a mely évek óta előre haladni különben képtelen, hanem a Német birodalmi ilyen szövetkezetekről, a melyek nagyszabásúak, minden izükbén modernnek s mégis igen aggasztó jelenségeket tüntetnek fel.

A »Landw. Wochenschr. f. d. Prov. Sachsen« című német lapban dr. *Dunker* emlékezik meg e tünetekről, melyeket kivonatosan érdemes közölni a miatt, mert hasonló szimptomák nálunk is mutatkoznak.

Dunker mindenek előtt azon köztudomású tényre mutat rá, hogy a legtöbbilyen biztosító-társaságban aránytalanság forog fenn a biztosítási díj bevételek és az üzem-költségek között.

Kimutatja mindenek előtt, hogy a berlini »Allg. D. Viechversicherungs-Gesellschaft« 1904. évi díjbevétele volt kerek számban 360.000 márka, miből egyedül az igazgatás költségeire nem kevesebb, mint 160.000 márka ment fel, szemben 185.000 márkával, mely kártérítésre fordított. Még kedvezőtlenebb volt a mérleg 1903-ban, a mikor 100.000 márkába került az igazgatás szemben a 97.000 kártérítési összeggel.

A hallei »Hallensia« társaság 1904-ben bevett biztosítási díjban kereken

195.000 márkát, fizetett kártérítést 76.000-et s az üzleti költség kitett 105 ezer márkát, tehát ez a kártérítési összeget 29000 márkával haladta meg.

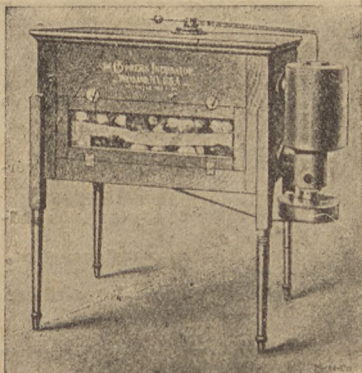
A hamburgi társaság bevett 130.000 márkát, kiadott üzletvételi költségben 100.000 márkát, úgy hogy kénytelen volt 110.000 márkát utólag beszédni a biztosító felektől.

A ferlebergi társaság 1904-ben 40 %, 1903-ban pedig 44 % üzembköltséggel dolgozott, úgy, hogy utópremiumok czimén 1/2 és illetőleg 1 millió 300 ezer márkát volt kénytelen felszedni.

A berlini »Veritas« premium bevétele volt 1904-ben 370.000, üzembköltsége 150.000 márka, 1903-ban pedig 120.000 márka kiadás állott 300.000 márka bevétellel szemben.

Eszerint tehát az előpremiumokat az igazgatás költségei nagyrészt felémésztik és felidézük az utópremiumok tetemes emelésének szükségét. Ez pedig az állattulajdonosokra semmiképpen kívánatos állapot, ez az utófizetés reájuk nézve óriási terü, mert hiszen rendes viszonyok között annyit legalább is elvárhatnak a biztosító-társaságoktól, hogy az előre fizetett díjából az igazgatás és kártérítés költségei teljes fedezetet leljenek.

Különbén majdnem hasonlóképpen vagyunk azokkal a biztosító-társaságokkal is, a melyek utópremiumokat nem szednek, mert ezek még a kártéri-

A haszonnal járó baromfitenyésztés csak jól bevált KÉLTETŐ-GÉPEKSEL üzhető és ezért ajánljuk: a világhírű és az összes eddig ismert csibekeltetőgépek között a legtekélyesebb amerikai Cyphers önszabályozó-készülékkel ellátott csibekeltető- és csibenevelő-gépeket, melyek kizárólagosan csak nálunk kaphatók. Továbbá a baromfi-tenyésztéshez szükséges összes cikkeket, erőtakarmányokat és a Németországban államilag megvizsgált, de nálunk is jól bevált „Galloserin“ baromfi-koleraserumot. Számos megbízható bizonyítvánnyal rendelkezünk. Kimerítő árjegyzéket kívánatra küldünk.

☞ **MAGYAR** ☞
MEZŐGAZDÁK
SZÖVETKEZETE
= **BUDAPEST,** =
V., Alkotmány utca 31.

tési összegből vannak le bizonyos, gyakran 50-ig felmenő perczentet.

Ilyen viszonyok közepette — mondja *Dunker* — csak ajánlani lehet, hogy az állattulajdonosok helyi biztosító szövetkezeteket alakítsanak. Ezeknek a kis helyi szövetkezeteknek az előnyei, szemben a nagy biztosító-társaságokéival a következőkben körvonalazhatók:

1. az üzemvitel kevésbe kerül, mert az igazgatást fizetéstelen tagok végzik s legfeljebb a jegyző kap némi javadalmaszást;

2. a biztosításszerzési (ügynöki) költségek elesnek. Ezek pedig gyakran nagyok, felérnek 30—40 %-ig;

3. gyakoribb és tüzetesebb az ilyen helyi állatbiztosításnál az ellenőrzés, úgy, hogy részrehajló előnyök fenforgása majdnem teljesen kizártnak mondható;

4. minden egyes tagnak módjában van teljesen tájékozódni a szövetkezet összes ügyei felől és módjában van arra befolyást is gyakorolni.

Mindezeknél fogva az ilyen kis egyesület jelentékenyen alacsonyabb prémiumokkal jöhet ki s biztosíthatja létét és fennmaradását.

Helyi szövetkezetek állapotban eső kár biztosítására, már hazánkban is alapítottak, de eddig elenyésző csekély számban.

Ha az évek óta folyton nagy nehézségekkel küzdő és kellőleg terjeszkedni nem tudó hazai állatbiztosító-társaság, mint szövetkezet című intézményt, valamely kedvező körülmény (pl. az, hogy állami kezelés alá vétetik), erősebb lendületbe nem hozza, bizonyára sokasodni fognak nálunk is a helyi (községi vagy kör) állatbiztosító-társaságok s ezt természetesen örömmel kellend vennünk és a közérdekben már előre is, kívánatosnak kell jeleznünk.

Monostori Károly.

Karcolatok az állatkiállítás és tenyésztés köréből.

Irta: *Robicsek János.*

I.

Ordódy Lajos ur referádája a tenyészállatvásárról engem is megszólalásra indit, melyben a lefolyt tenyészállatvásárról és kiállításról és a mos-

tani tenyészirányzatról objektív bírálatot óhajtok gyakorolni.

Tavaly Beck Péter ur a külföldi kiállítás bírálatokról egyet-mást el is mondott s abban mindazt felleltem, a mi agyamat, mióta több külföldi kiállítást látogattam meg, ez irányban foglalkoztatta. Igaz, hogy én nevezett cikkirő ideáit meg egy kissé szigoritva szeretném látni, annál inkább, mert újabban Anglia és Németország bírálati módszerüket és szabályzatukat ismét szigorították.

Nem czélom a budapesti katalogus általános intézkedéseibe belekapaszkodni, de már a bírálat és díjazás részleténél, nolens-volens, kénytelen vagyok egy kissé tovább időzni.

1. A 25. §. szerint: Jelesebb állatok díjazása czéljából minden állatnemre bíráló-bizottság alakul, mely a rendező bizottság által megállapított bírálati szabályzat szerint teljesíti a bírálatot.

Erre nézve két megjegyzésem van:

a) A szarvasmarha bíráló-bizottsága a Tattersall katalogusa szerint 32, a juhcsoporthé 18, a sertéscsoporté 10 tagból áll, a melyből azután a szűkebb körű hármast bíráló-bizottság alakul.

No már most felteszem azon esetet, hogy a kiállító a bíráló csoport igen t. tagjai között, a fajta **intim ismerőire** nem talál, vagy talán a bizottság pártatlanságában kételkedik, a mi nem mindig jogtalan, — sőt talán ebbeli panasza esetöl-esetre jogos is, — nem-e jut azon kellemetlen helyzetbe, hogy állatait díjazás alá nem bocsátja, vagy mig rendszerváltozás be nem áll, ép-penséggel a kiállításoktól tartózkodik. Igen ám, csak hogy állatainak visszavonását nem eszközölheti, mert

2. a 26. §. szerint: A vásárra küldött állatok mindegyike a bírálati szabályzatban megjelölt módon pályázik a kitűzött díjakra.

De kérdem már most, hogy kerül akkor a tenyészállatkiállítás és vásárra az a töménytelen sok pályázaton kívül álló állat, melyek számai fölött a »pályázaton kívül» jelzéssel ellátott táblák lépten-nyomon diszlenek?

3. A 27. §-ban igen helyesnek vélem, hogy tuberkulinra nem reagáló vagy törzskönyvezett szarvasmarhák előnyben részesülnek olyanok fölött, melyek beoltva nincsenek vagy nem törzskönyvezettek, de ezen előnyt a vevők élvez-

zik. Tagadhatatlan, ha a szervezeti el-lentállás oly nagy, hogy még a tuberkulin sem fertőzi, — bár Behring tapasztalatai szerint példákkal is tudja bizonyítani, hogy a fertőzést tuberkulinnal mégis előállíthatjuk, — de az tény, hogy a kiállítottak esetében erős szervezettel van dolgunk és bizvást, ha a magunk állománya tuberkulózismentes, ily állapot abba beállíthatunk. De hogy a t. bíráló-bizottság e tulajdonukat 5 számértékkel jutalmazza, azt hiszem, kissé túlzott dolog. Hiszen elég e czélből a kitűzött, a vevőt orientáló jelzőtáblácska is.

Azzal, hogy a tuberkulinnal oltott állatokat jutalmazza a t. bíráló-bizottság, csak reklámot csinál az oltó-anyagokat termelő intézeteknek s erre, úgy vélem, semmi néven nevezendő oka nincsen!

Ugyancsak az előirt törzskönyvrészlet sem helyes, mert a külföldön minden bíráló-bizottság kötelességévé tétetik a **törzskönyvezésre érdemes állatokat ex officio a törzskönyvbe beírni**, sőt ott mindaddig, mig a törzskönyvezési taxa a kiállítás irodájában ki nem fizetett, sem a kiállításon nyert díj, sem a kiállított állat ki nem adható. Ezen módszer a törzskönyvezésre nézve is hasznos, másrészt azonban az igazságtalan 5 **tulpoint** jegyzésétől a bírálókat is feloldja.

Mikor érzük meg már azt, hogy I., II., III. dijon kívül egy IV., mint minősítés és az angolok V.H.C., H.C. és C., vagyis a különös elismerésre, elismerésre és említésre méltó osztályzatai alapján adatik ki. A legutóbbinak elnyerője pedig legyen még törzskönyvezésre méltó.

A díjazás még mindig értékszámok segítségével ejtetik meg s mikor éljük meg azt is, hogy ezek végképen letűnnek? Nem-e szemlélődés után bírá-e a bíró és csak később írja be pointjeit?

Ugyanezen § azt is jelzi, hogy:

»Elnehezedett bikák nem díjazhatók.»

Ezen pontra határozottan nagyobb súlyt kellene a t. jurynek fektetni, mert bizony a legutóbb vásárra hozottak — sőt az ifjuságot is kevés kivétellel belevéve — jó kétharmad része kihasznált vagy felhízlalt bikák vol-

MAGYAR INTÉZET LABORATORIUM FENNÁLL 1898 ÓTA

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., FELSŐ ERDŐSOR 10.

Termel és szállit:

1. Védo-oltóanyagot lépfene ellen, juhok, szarvasmarhák és lovak részére;
  2. Védo-oltóanyagot orbánc ellen, sertések részére és
  3. Védo-oltóanyagot sercegő üszök ellen, poralakban.
  4. Gyorshatásu lépfene-szermot, gyógyító és védőoltásra;
  5. Fokozott hatásu sertésorbánc-szermot, gyógyító és védőoltásra;
  6. Mirizyór-streptococcus-szermot;
  7. Antidysenteria-szermot, vérhas ellen;
  8. Tyukkolera-szermot és
  9. Tuberkulint sürtve és higítva,
- végre L. V. T. jegyű oltáshoz szükséges különleges műszereket, nevezetesen: oltó-tecskendőket, hőmérőket, szőnyirő-ollókat, oltó-tűket stb., mérseket áron.

tak, a mi, ugy hiszem, a t. jury figyelmét nem is kerülte el.

A kiállítási kondíció és a hizottaké között van némi különbség! S azt sem tudom, a *faking* (a kipraeparálás), a melynek egy része a megnyírás, megengedett dolog-e? Ebben pedig az anyag tulnyomó része pompázott.

A föletetés és hizlalás közt van különbség, s a tenyészállat materiális inkább az utóbbiban remekelt s ez a tűzhiányban is mutatkozott. Pedig a jó bikának, mint a jó ménnek, tűzének kell lennie.

A bírálati szabályzat régi rendszerét jó volna modernizálni, az *egybiró-systhemát behozni*, de hogy a bíró is, mint Németországban, kontroll alatt legyen, az elbíráltak testrészeinek kalkulussát jeles, jó, elégséges és elégtelen jelzésekkel a díjazási czédulán tüntesse ki. A bíró quasi így vizsgálzik, valjon érdemes-e tisztségére vagy nem? Az egybíró rendszernek az a hátránya, hogy a bíró csakis a *fajta tökéletes ismerője lehet* s ilyet találni vajmi ritkaság. Jó volna mindazonáltal, ha ez keresztülvihetetlen, s a 3-as jury megmarad, ha az egyesület a bírálati utasítást, mint azt dr. Rodiczky Jenő ur a katalógusban tette, kinyomtatná s nemcsak a bírának, hanem a kiállítóknak is e modernizált bírálati utasítást elküldené s nem utálná a kiállítót X. Y. szerző valamely könyvében megjelent utasításokra. Hadd lásson a kiállító is tisztán s legyen meg azon beneje, hogy a mi utasításainkat a svájciakéival összehasonlíthassa, s ne legyen kénytelen amony is nem csekély kiadásait könyvek vásárlásával még tetézni. Ha a svájci fajták előírásai érvényesülnének nálunk, más is volna ám a bírálat.

Ezenkívül még egy más megjegyzésem is van, s ez az a nagy díjakat helyesen, az évről-évre más-más állatfaj és fajtának kiosztani. Nem joggal panaszokodnak a berni, a magyar és más aprómarha tenyésztők, de a juh-tenyésztők is, hogy mindig és mindenkor a simmenthali- és a sertések kapják a nagy és értékes díjakat s ők miért — miért nem — mellőztetnek, bár az ő fáradozásuk is jutalmat érdemelne.

Áttérve már most a kiállított anyagra, nézzük csak meg első sorban a dédelgetett simmenthaliakat. Bizony szomorú állapotok uralkodnak ezeknél! Kezdjük csak el a színnel! Legnagyobb részét a »Rahm», »Rehm» vagy »Fahlgelb» színűek dominálnak, melyeknek pater extaticus-a Széll Kálmán volt. A svájci tenyésztő jól tudta, hogy országunk a »simmenthali-mánia»-ba esett s e fajtában véljük feltalálni a mi tarka szarvasmarháink regenerátorát.

És sikerült e szint nyakunkba sózni s ez lett a mi közkedveltségű színünk. Pedig, hogy ez albinotikus jelenség az senkinek sem jutott eszébe? és talán most sem, a midőn a cseresznyepirosak helyett már tiszta fehéreket is látunk.

Ez pedig éppen elég karakterisztikus jelenség!

De nem akarok a jóakaratra elébe vágni, mert hiszen a napilapokban azt olvasom, hogy mielőtt az én kifogásaim napvilágot látnak, a kiállítást rendező »Köztelek» is be kezdi látni a helyzet tarthatatlanságát, a miről a következő kominükében számol be:

»Az O. M. G. E. tenyészállatvásár rendező-bizottsága *Dessewffy* Aurél gr. elnöklésével ülést tartott, a melyen *Jeszenszky* Pál előadó jelentést tett az ideai tenyészállatvásárról, mely fölhajtás tekintetében alatta maradt a tavalyi vásárnak, de a pénzügyi eredményt tekintve, teljesen kielégítő volt. A bizottság a jelentést tudomásul vette. Részletesen ismertette azokat a tapasztalatokat, a melyek okvetlenül szükségessé teszik, hogy a bizottság úgy a rendezési, mint bírálati szabályokat a jövőben a vásár sikere érdekében módosítsa. Hasonló előterjesztést tettek *Küszler* Henrik, *Reusz* Henrik, az előterjesztések alapján, beható vita után megállapította azokat az alapelveket, a melyeket jövőben a rendezésnél figyelembe vesz, elhatározta, hogy a bírálati szabályokat megfelelően módosítja így első sorban a bíráló-bizottsági tagok számát csökkenteni fogja. Végül tekintettel arra, hogy a Tattersallnak a fővárossal kötött szerződése rövididő mulva lejár, — a tenyészállatvásárok jövőben való tartására alkalmas terület és építkezés dolgában a bizottság elhatározta, hogy erre vonatkozólag illetékes helyen javaslatokat tesz.«

Spaet kommt Ihr Graf Isolani, aber Ihr kommt doch — mondja Schiller »Wallenstein Tod»-jában s ugy látszik, a jövőben alapos változtatásokra is van e téren kilátásunk. Legyen már rend: egy bíró-systhema, előre közölt névvel, hogy tudják a kiállítók, ki az általános szemlélődés alapján elbíráló szakközeg; félre az elavult pointrendszerekkel, és tessék valamennyi kiállított állatot kötelezően elővezettetni.

E kominükében végre-valahára a Beck Péter ur által szóba hozott kiállítási helyiségről is szó esik.

Gondoljanak a közteleki urak az »Ösbudavára» mulatóhelyiségre, melynek szerződése 2 év mulva lejár, ott létesíthetnének egy a kívánalmaknak megfelelő modern kiállítási helyiséget. Közül van a városligeti erzsébetuti lera-
kodó állomás a millenium idejéből, jó-

vedelem tekintetében pedig ötször anynyi jövedelmet biztosíthat magának a kiállítás, mintha az a »Tattersall» ódon helyiségeiben rendeztetne. A laikus publikum is megnézi a kiállítást a városerdőben s nem azon morfondál, hogy: »Was mach ich mit den angebrochenen Nachmittag», mert hiszen a Városliget másképen is elég szórakozást nyújt, van ott Würstli, Állatkert, Wampetics, Gerbeaud, Stefánia-ut stb. und mein Herz was willst Du noch mehr?

Tagadhatatlan az, hogy a simmenthali megteremtette a tömeget, a nagyságot, a nagyobb termetet, a hizékony-ságot, de nagyon is apasztotta a tejhozamot s most, midőn egyik szövetségesünk jóvoltából a szarvasmarha kivitelünk, mint nyers termelő országé, óriás vámtételekkel lett sújtva, ugyancsak dekadenciális állapotokat teremtett. Iparunk hibája, hogy nem mezőgazdasági alapon épül fel, s ime most, a midőn vaj, sajt, tejpor, tejkonzervek stb. termékek gyártására vagyunk utalva, bezártuk magunk előtt a kaput.

A simmenthali, mint említém, a tömeget javította, de ezen haszon korántsem ér fel a kárral, melyet okozott. Pedig nem is olyan régen volt, hogy tenyészállatvásárainkon más nyugoti és érdemesebb fajták miattuk a meg nem érdemelt mellőzésben részesültek.

Hogy közelebről érintsem e témát, előre kell bocsátanom, hogy őt, mint regenerátort 3-féle czélnak óhajtottuk felhasználni: 1. mint *hus fajtát*, 2. mint *erőkifejtőt*, 3. mint *tejelőt*, s ime sokat akartunk véle egyszerre elérni, de az eredmény negatív maradt, mert még a legtöbb eredményt felmutató 1. pont is inkább zsirt, mint hust termel, lévén óriási hiánya nevezetesen a minden kritikát nélkülöző far, s ez is oka annak, hogy a 2. pont alatt megjelölt erőkifejtési várakozást sem elégitette ki. Tejelő marha nem lévén, természetes, hogy a tejprodukczióban a létező bonyhádi és soproni piros-tarka tájfajtákat ebben csökkentette. Ha tehát a nyugoti marhákkal az ország tejprodukcziója nyert, az korántsem a simmenthali inváziónak, hanem a nyugoti marhák más fajtáinak köszönhető, meg azon irányzatnak, mely a mi szilaj marháink iránti érzéket elfásította. Pedig okkal-móddal lassan bár, ennek tejelő képességét is növelhettük volna s nem volnánk különben sem ma kénytelenek igavonó magyar marháinkat drága pénzen megvásárolni.

(Folytatjuk.)

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A LEGJOBB FÖLÖZŐGÉP AZ ALFA-SEPARATOR.

Néhány szó

„birkák, juhok és kecskék a tenyészállatvásáron“ czimen megjelent közleményre.

Válaszolnom kell cikkíró ur azon közlésére, hogy a zala-szt.-mihályi nyájban szintén találunk ugyan némely szép állatot, nevezetesen 1904, 25., 81., 88. számú kosokat, mégis teljesen perhorreskálni kell a helytelen irányzatot, melyet a nyáj évről-évre fokozottabb mérvben mutat ki.

Ezen állítás ellenkezőjét a következőkben bizonyítom :

Ha én esetleg elfogult lennék, vagy nem értenék hozzá, pedig már vagy 15 éve kezelem Heyne Ernő urral ezen juhászatot, úgy bírákúl hívom föl azon szakférfiakat, kik a milleniumi, a pozsonyi országos kiállításon, továbbá a tenyészállatvásárokon a zala-szent-mihályi tenyésztőket az első kitüntetésben részesítették. Bécsben, ahol Ausztria-Magyarország összes jobb juhászata megjelent, ott is ezen juhászat kapta az első kitüntetést. (De ott nem tudták névszerint, hogy kikét bírálják. Nagyon üdvös volna ezt a módot nálunk is behozni.)

Protekczióra nem számíthattam, mert cikkíró ur, mint a juhok bíráló-bizottságának feje, nagy ellenszenvénél fogva szaktekintélye révén mindig oda hatott, hogy a bírálóbizottság tagjai közül, a kiket tudott, e juhászat ellen kapacitált. — Erről meggyőződtem többször, de különösen a pozsonyi országos kiállításon.

Hogy állítása nem helyes, bizonyítja az is, hogy cikkíró nem is volt a bírálók között, de privatim sem győződött meg állításáról, más után pedig ilyen horderejű ítéletet nem írhat.

Azon kifejezésére pedig, a melyben kapcsinak és tájékozatlannak jelzi azokat, kik ezen kosokat megvették, azt hiszem, ha nem is oly vastagon, de a vevők vissza fogják utasítani prókátorságát.

A 25 % rendementre is van néhány szavam és pedig hivatkozom a cikkíró által »Juhtenyésztés múlt és jelen irányáról« kiadott munkájára, a melyben volt szíves néhány szóval megemlékezni a zala-szent-mihályi juhászatról. — Ezen műben egy kos osztályozásának eredménye van kimutatva, a melynek rendementje nem 25 %, hanem 44.78 %. Nem tudom a ténynek megfelel-e, vagy tán sajtóhiba lehet. Nem lesz fölösleges közölni, hogy a zala-szt.-mihályi gyapju ez évben métermázsánként 136 koronáért kelt el. Ajánlatot kaptam 3 posztógyártól,

melyek minden évben versenyeznek a gyapju megszerzéseért ; már pedig, ha oly zsiros lenne és számadásukat nem találnák meg, nem iparkodnának a megvenni. Én különben ezeket tartom kompetenseknek a gyapju bírálatára, nem pedig a hasból elmondott bírálatot, például a Wagner-féle 422. számú kosról szóló mesét.

Csodálkozásának ad kifejezést, hogy juhok tekintetében nagyon gyéren látogatták meg a tenyészállatvásárt, a minek okát a korai időnek tulajdonítja, van azonban annak más oka is, t. i. a tenyésztők elidegenítése. Különösen csak egyet említek meg és ez, a Dréher-féle juhászat, melyet a szó szoros értelmében kiszekiroztak a vásárok- és kiállításokról. Ugylátszik, most a zala-szt.-mihályira kerül a sor.

Ne ijesztgesse tehát a cikkíró ur a 25 % rendementtel vevőinket, mert megtalálnak ijedni és elmaradnak. Hiába fogja azután a drága pénzen fenntartott gyapjuminősítő-intézet a valót kimutatni, nem fogják elhinni. Ennek pedig szomorú következménye lenne és pedig az, hogy a cikkíró által dédelgetett gyapju-akció kezébe kerül az összes gyapju és az fogja a bőrre mintájára kénye-kedve szerint az árat megszabni.

Befejezésül pedig igen megkérem, legyen igazságos, türtőztesse ellenszenvét és ok nélkül ne becsémélje a zala-szt.-mihályi juhászatot. Kérdezze meg lelkiismeretét, az is azt fogja mondani, hogy nincsen oka reá. — Higyje el, hogy nagy áldozat és fáradságba kerül egy gazdának olyan nivóra emelni tenyészetét, hogy a nyilvánosság előtt megjelenhessen és nagyon könnyen ellehet rontani, ha egy irányadó ellensége támad. Már pedig ezen juhászat, a mely tán a legrégebb és a legintenzívebbül kezeltetett, a mit bizonyít annak légió számban kinyert kitüntetései, nem voltak hatástalanok ; azt bizonyítja Magyar- és Horvátországnak igen sok juhászata, a melyeket e juhászat nagy mérvben emelt és jövedelmezőbbé tett.

Umszuncz Lajos.

A jó fejős tehén jegyei.

A jó fejős tehenet bizonyos jegyek — tejjegyek — jellegzik. A tejtermelőnek ismerni kell ezeket a jegyeket, hogy megkimélje magát attól a kártól és boszuságtól, mely rossz fejősek vásárlásából reá haramlik.

Mivel a rossz fejősek csak annyi takarmányt fogyasztanak, mint a jók és

tartásköltségük is csak akkora, könnyű megérteni, hogy minél több jó fejősünk van, az egy liter tejre eső költség annál kevesebb, tehát hogy annál olcsóbban termelünk. Az olcsó termelés pedig a fogyasztó közönség érdeke is ; azért, mert minél olcsóbban termel a gazda, annál olcsóbban adhatja tejét a fogyasztóknak. Egy francia gazda 20 éves prakszisa alapján, a jó tejelés majdnem csálhatlan jegyének tartja az utolsó két borda közötti távolságot, azt állítván, hogy minél távolabb fekszik a két borda egymástól, annál jobb tejelő az illető tehén, a távolság következő mértéke szerint :

ha a távolság $1\frac{1}{2}$ ujj = 3 cm. széles, a tejelés középszerű, 12—15 liter naponta ;

ha 2 ujj — 4 cm. széles a távolság, 16—19 liter napi tejelésre lehet számítani ;

ha $2\frac{1}{2}$ ujj = 5 cm. a két utolsó borda közötti távolság, átlagosan 20—22 liter napi tejeléssel »jó« minősítésű az illető fejős tehén ;

ha 3 ujj = 6 cm. széles a bordaköz, »nagyon jó« a fejős tehén és 23—30 liter napi tejelésre számíthatunk ;

végre ha 4 ujj = $7\frac{1}{2}$ cm. a borda közötti távolság, »kitünő« fejős tehénnel van dolgunk, 25—30 liter és ezen felüli napi tejeléssel. Az illető francia gazda több tejgazdaság állatainál méréseket eszközölt, rendszere megbízhatóságának bizonyítására és az erről kapott bizonyítványok tanúsítják, hogy becsélése nagy figyelmet érdemel.

A Szajna-departement központi gazdasági egyesülete által kiadott jelentés a következő véleményt foglalja magában :

1. A két utolsó borda közötti távolság és a tejelőtehetség között, a legtöbb esetben, egyenes viszony állapítható meg ;

2. mindazok a fejős tehenek, melyeknél a borda közötti távolság $2\frac{1}{2}$ —4 ujj = 5—6 cm. átlagos szélességű, »jó« fejősöknek tekinthetők.

Szemügyre véve azokat a teheneket, melyekről tudjuk, hogy csakugyan jól tejelnek, a legtöbbnél látni fogjuk, hogy a széltiben ismert »tejjegyek« mellett a széles bordaköz is feltalálható : finom szarvak, nem durva bőr, finom szőrözet, a tőgy finom, puha bőrre, vastag tej-erezet, terjedelmes tejtükör, hosszú fark és széles bordaköz rendszeren együtt található. Ha tejtermelő gazda és tenyésztő jól ügyel ezekre a tejjegyekre és nem sajnálva a fáradságot, próbafejésekkel ellenőrzi a jegyekkel bíró tehenek tejelési tehetségét, oly

Szivattyúk és Mérlegek

Különleges gyár :

'GARVENSWERKE'

Központi igazgatás :

Wien, II., Handelsquai No. 130.

Varosi mintaraktár : GARVENS W.

Wien, I., Schwarzenbergstr. 6.

gyakorlatra tehet szert, melylyel vásárlás alkalmával és a tenyésztésre való kiválasztáskor biztosan felismerheti a jó fejőseket; a gyengéktől, a rosszak-tól megkülönböztetheti a jókat és — aránylag rövid idő alatt — oly tehén-állományra tehet szert, melynek mindenik darabja bő termelésével nemcsak biztosan megfizeti a reá fordított költségeket, hanem megfelelő tiszta jövedelmet is biztosít; a tenyésztő pedig oly családokkal fogja istállóját benépesíteni, melyek mindenik tagjára felelősséget vállalhat, azaz felelősséggel adhatja el azokat oly korban, a mikor még nem lehet a tejelés tehetségét próbára tenni. Hogy ez nagy előny, könnyű megérteni.

K. Sz.

fekszenek, viszont, ha a jászolhoz közeledik, az istrángot meghuzni kénytelen. Minél közelebb jut a ló a jászolhoz, annál több erőt fejt ki. Ily módon lehet az éhséggel egyetemben a csökönös, és a huzást megtagadó lovakat kigyógyítani.

A sovány tej értékesítésekről.

Irta: *Láng Miksa*, okl. vegyész-mérnök.

III.

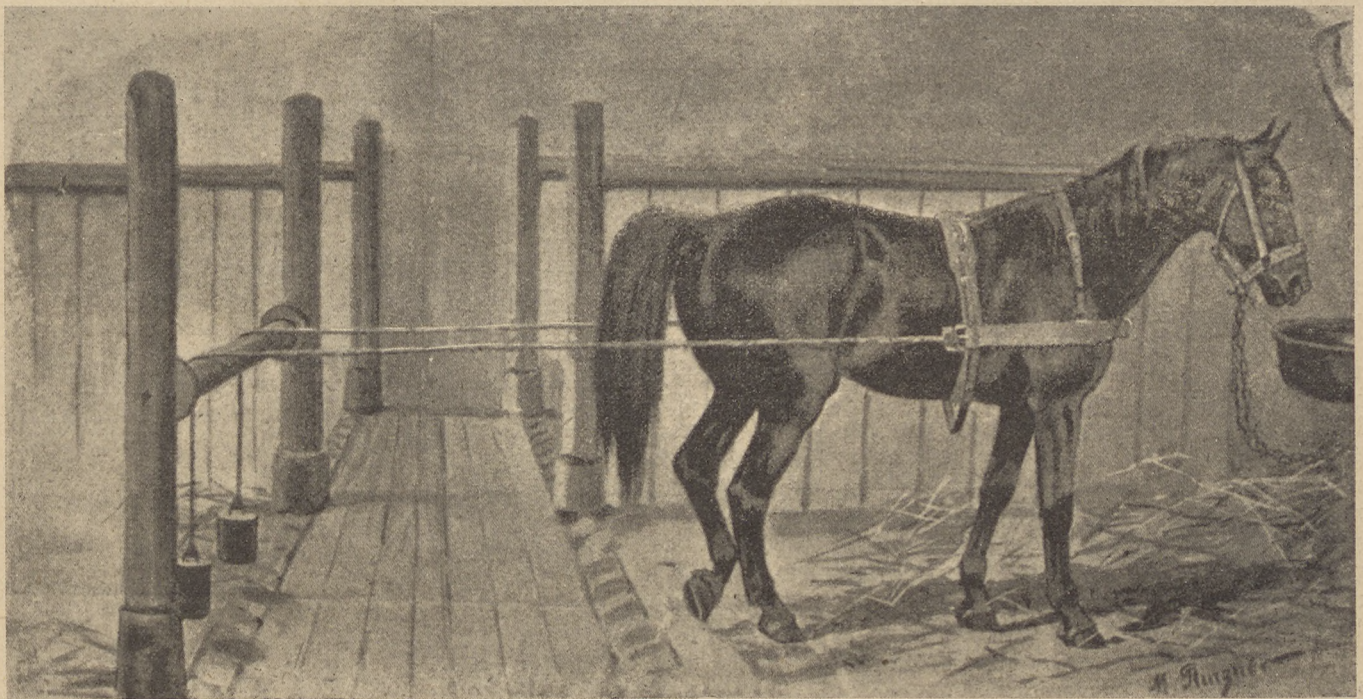
De nemcsak a textiliparban, hanem a papirgyártásnak is hathatós segédanyagává vált már a casein, mert segítségével egy egész sorozatát az új papirgyártmányoknak sikerült már előállítani, melyek között, hogy csak egyne-

A víz és tűzmentes asbestpapir gyártásánál ujabban szintén a caseint használják fel és segítségével sokkal jobb minőségben sikerült ezen árut előállítani.

Csomagolásraszánt papírt vagy vásznat ujabban formaldehyddal kezelt caseinnal preparálják, hogy ezáltal a külső behatások ellen ellenállóvá tegyék.

Egyszóval számtalan alkalmazást talált rövid idő alatt a casein a papirgyártásban és még folyton újabb és újabb tért hódít.

A tápszerek készítésénél szintén fontos szerepe jut a caseinnak és alkalmazása itt is annyira kiterjed, hogy bő-

1-ső ábra. Csökönös lovak szoktatása a huzáshoz.

Hogyan kell csökönös lovakat huzásra tanítani?

Némely lónak meg van azon rossz szokása, hogy huzni nem akar. Mai illusztráczióknak alkalmas készüléket mutatja be, melylyel a lovat e hibájából kigyógyíthatjuk.

A ló egész napon át hámban van, csak a kantár hiányzik róla. A mögötte levő állás két oszlopa között egy tengelyen mozgó fahenger erősítették s erre lesz a normálisnál hosszabb istrángkötél fektetve. Ez istráng végére a hengeren túl nehéz súlyokat lógasz-tunk. Ha a ló pihen, a súlyok a földön

hányat említek, a vízhatlan papír, vízmentes töltény hüvely, mosható papírneműek, phot.-graphiai czélokra szolgáló papírok stb., az utolsó időben nagy nevezetességre tettek szert.

Nem régen az ujságok teli voltak, hogy Amerikában papirból csinálnak palaczkokat, melyekben tejet szállítanak vagy a melyekben olajokat lehet eltartani.

Ezen palaczkokat szintén casein segítségével állítják elő, a mennyiben a nyers papiranyagot caseinnal impregnálják és azután alkalmas gépek segítségével palaczkokat vagy más formákat sajtolnak belőle.

vebben e helyen nem is tárgyalható; csak röviden felemlitem, hogy:

<i>a laktarin</i>	78.16 %	casein
	0.4 %	zsir
	9.92 %	viz
	7.77 %	nitrogént. any.
	3.75 %	hamu
<i>galaktogen</i>	70.00 %	fehérje
	3.5 %	zsir
	1.5—2.5 %	phosphor
<i>sanatogen</i>	95.00 %	casein
<i>culaktol</i>	33.25 %	casein
	46.3 %	zsir
	14.3 %	szénhidrát
<i>plasmon</i>	75—80 %	fehérje stb. stb.
		mind caseinből készült preparatum.

PERFECT

separatorok, tejszállító kannák, tejhűtő készülékek, vajköpülő gépek, vajgyuró gépek.

Teljes tejgazdaságok, berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

A ragasztóanyagok gyártásánál szintén nagy mennyiségű caseint használnak, melynek alkalmazása egyszerűen rövid idő alatt óriási tért hódított; de a legérdekesebb alkalmazása újabban egy egészen új anyag előállításában rejlik, mely anyag előnyös tulajdonságai által már rövid idő alatt is nagy érdeklődést tudott maga iránt felkelteni.

Ez az anyag a *galalith*, egy a celluloidra emlékeztető és részben ennek tulajdonságaival is bíró anyag.

A mi ezen anyag előállítását illeti, ugyerre vonatkozólag a megjelent szabadalmi leírásokból és néhány külföldi szaklap nyomán az alábbiakat közölhetem.

A gyártás kiinduló nyersanyagának tisztán előállított caseinnak kell lenni, mert az olcsó, de csak kevésbé tisztított technikai casein az oldószerrel csak zavaros oldatokat ad.

Ezen hátrányon úgy lehet segíteni, ha a casein oldatához meglehetősen töményoldatu marólugokat adunk, a mikor is egy egészen tiszta oldatot kaphatunk, melyből minden zavarodást előidéző alkatrész kiválik. Legjobb, ha az iparilag előállított caseint súlyának 13-szoros vízmennyiségével elkeverjük és a vízbe 2.5% natront (natronlug) adunk (a % a casein súlyára vonatkozik.) Ez által egy egyenletes tejszerű oldatot kapunk. Ezt az oldatot újból 5% marólug oldattal kezeljük és ha annyi lugot vittünk az oldatba, hogy annak mennyisége 14%-át teszi a száraz casein mennyiségének, úgy teljesen víztiszta oldat áll elő, melyből a kivált csapadékot jól le lehet szűrni. Ezen oldatot most hig savval kezelik, mi által a tiszta casein kiválik és az így nyert caseint sajtolva és szárítva egy anyagot kaptak, melyet mesterséges borostyánkőre tudtak feldolgozni.

Egy német szabadalom a frissen kiejtett casein plastiedtását azáltal akarja növelni, hogy a szárított caseint a sajtolás előtt kis mennyiségű savval megnedvesíti.

A frissen kiejtett casein igen nagy formálhatósággal bír, csak nehéz a sajtoló tárgyakat szárítani anélkül, hogy repedjenek.

A tiszta caseinból előállított áru azonban nagyon rideg és vízben nagyon megpuhul, amiért is iparkodtak ezen a hátrányon segíteni és erre fel-

használták a casein azt a tulajdonságát, hogy formaldehyddel kezelve oldhatatlanná válik.

Eleintbe adták és azután választották le ebből a caseint, de azt tapasztalták, hogy az így nyert anyag vízben nagyon felduzzad és egyenlőtlen törésűvé lesz ha azonban a már kiejtett és meglehetősen száraz caseint kezelték formaldehyddel, úgy ezen hátrányos tulajdonságok nem mutatkoztak és egy anyagot nyertek, melynek ugyanazon tulajdonságai voltak, mint a szárunak.

Az így előállított anyagot nevezték el galalothnak, ami annyit jelent, hogy tejkő (görögül: gala = tej, lothos = tej) és rövid idő alatt sikerült ezen anyagot még mindenféle előnyös tulajdonságokkal felruházni.

Igy, ha a caseinoldatba festőanyagot adunk, igen szép szín árnyalatot érhetünk el. Ha az oldatba kormot adunk és a casein kiejtést olomeczet által végezzük, úgy egy az ébenfához teljesen hasonló anyagot kapunk. — A kiejtett masszát ez esetben vízzel elkeverik, szűrőruhán keresztül a vizet kicsepegtetik és a nyert masszát igen óvatosan szárítják, miáltal egysötétszürke anyagot nyernek, ezt formaldehyddel itadják és újból szárítás után csiszolásnak és fényesítésnek vetik alá.

Ha a casein kiejtést pl. nickelsulfátal vagy rézsulfátal eszközöljük, úgy gyönyörű zöld, illetve kék masszát kapunk.

Ha a frissen kiejtett caseinba ásványi festőanyagokat gyurunk, úgy igen szép márványozás érhető el.

Kellő eszközökkel nemcsak tömör masszát, hanem csöveket, vékony pálczikákat is állítanak már elő, melyből azután a legkülönbélebb disztárgyak készülnek.

Az 1903-ik évben Hamburgban tartott nemzetközi tejkiallításán a Hamburg-Wieni egyesült gummigyárak szebbnél-szebb tárgyakat állítottak ki, melyek mind galalothból voltak előállítva. — Volt itt kés, esernyő, botnyél, fésű, sakkfigura, szivarszipka, gomb, tálcabetét, hajtű, színes butordisz, stb. stb. és mind szebbnél-szebb kivitelben.

A nézők egész sokasága vette körül állandóan ezen szép kiállítást és első pillanatra mindenki csodálkozásának

adott kifejezést, hogy mit keresnek ezen disztárgyak egy tejkiallításán és még nagyobb lett a csodálkozás, mikor kiderült, hogy ezen tárgyak mind tejből készültek és nem borostyánkőből, szaruból vagy ébenfából, mint ahogy külső megismerés után látszott.

De már azóta is sokat haladt ezen új iparág és folyton új és új szabadalmak látnak napvilágot, melyet mind ezen új és érdekes anyagnak szélesebb körben való alkalmazhatóságát célozzák.

Igy újabban papír vagy bádóg plakátokat, czégtáblákat stb. egy igen vékony galaloth réteggel tudnak bevonni, miáltal ezek külső behatások ellen nagyon ellenállóvá lesznek.

A galaloth gyártásával Európában ma leginkább a már említett Harburg-Wieni egyesült gummigyárak alsó ausztriai és harburgi gyárjai foglalkoznak és érdekes, hogy az előbbiben nagy mennyiségű magyar eredeti anyagot is dolgoznak fel.

Ezen gyárban jelenleg naponként 20,000 ltr. sovány tej kerül feldolgozás alá, a mi évenként 250,000 kg. casein mennyiségnek felel meg.

A két gyár együttvéve évenként 600,000 kgr. caseint dolgoz fel. Dr. Hassach a galaloth tulajdonságait bővebben tanulmányozta és összehasonlítva azokat a celluloiddal a következőket találta:

Fajsúlyra nézve a két anyag közel egy forma; a galaloth t. i. a hozzá kevert anyagok szerint 1.317—1.35, a celluloid 1.34—1.4.

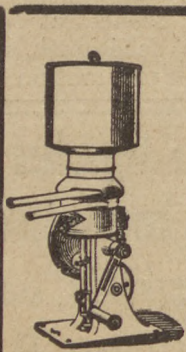
A galaloth keménysége valamivel kisebb mint a mézspaté, vagyis 2.5, a celluloidé 2.

Míg a celluloid késsel könnyen, addig a galaloth nehezebben faragható; de az eszterga padon mind a kettő jól megdolgozható.

Mind a két anyag nagyon jól csiszolható, de galaloth jobban fényesíthető.

A rugékonyság a celluloidnál nagyobb, mert az ebből készült vékony lemezek és rudak erősen hajlítva is visszatérnek előbbi helyzetükbe, míg a galalithból készültek könnyen törnek.

Nehéz továbbá a galalothból 2 mm.-nél vékonyabb lemezeket készíteni, míg a celluloidból papírvékonyakat is lehet gyártani. Szintugy nem sikerült ez ideig transparent galalothlemezt előállítani.

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszkozygár

FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI. k., Jász-utca 7.

Svéd Globe Separator.

VAJKIVITEL. Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vaját és turót évi kötés mellett korlátlan mennyiségben a legmagasabb árakon veszünk át.

— Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve. —

A sajtolás által való megmunkálás, mely a celluloidnál oly sok oldalú, a galalothnál meglehetősen hiányzik, forró vízben való áztatás által azonban a galalith is könnyebben hajlíthatóvá és formálhatóvá lesz.

Ha a galaloth hosszabb ideig vízben fekszik, akkor meglehetősen sok vizet szí magába, felduzzad és puha lesz. A víz felvétel, a mint ezt az idevágó kísérletek igazolták, 6 nap alatt 30 %, 12 nap alatt 33 % volt, míg a celluloidnál ugyanannyi idő alatt alig 1 %-ot tett ki.

Zsírok, olajok, benzin, aether, alkohol a galalothot nem támadják meg; alkalikus folyadékokban azonban erősen felduzzad, míg a celluloid ezekben sem változik.

Mindkét anyag igen jól szigetelő képességgel bír, az elektromos árammal szemben és 2 mm. vastag lemezeket még 16.000 voltos áram sem ütött át.

Igen nagy előnye a galalothnak a celluloiddal szemben, hogy teljesen szagtalan és nehezen éghető, míg a celluloid tudvalevőleg igen átható szaggal bír és nagyon könnyen meggyulad.

A galalothra ezen előnyös tulajdonsága következtében az elektrotechnikában még nagy jövő vár és ha a celluloiddal szemben eddig tapasztalt hátrányos tulajdonságot sikerül majd kiküszöbölni, akkor bizonyos, hogy a két anyag versenyében a galalothé lesz a győzelem; alkalmazása igen széles körben fog elterjedni és a mellett, hogy egy egész új iparág támad a jó és a racionális soványtej értékesítési módok ismét szaporodnak egygyel a mi ugy mezőgazdasági mint ipari szempontból csak örömmel üdvözölhető.

A juhtej a monostori sajt feldolgozására.

Tisztelt gazdaközönség!

Múlt év július és augusztus hónapokban volt szerencsém e lapban négy folytatásban közölni a »Monostori« sajt készitési módját. Tettem ezt főképp azért, hogy a tisztelt gazdaközönség tudomást szerezzen arról, hogy a juhtejnek »monostori«, illetve »kendilonai« sajtjává való feldolgozása által mennyivel lehet a juhtenyésztés jövedelmezőségét fokozni. Mert bebizonyított tény, hogy a juhtenyésztés jövedelmezőségét a juhtejnek ezen sajtokká való feldolgozása által nagyban fokozhatjuk és bátran állíthatom, hogy a juhtenyésztés eddig azért jövedelmezett oly kevéssé, hogy nem lehetett a tejtel kellőleg értékesíteni. Ezért felhívom a t. gazdaközönséget, hogy próbálja meg a juhtejet ezen említett sajtok valamelyikévé feldolgozni. Természetes jobb, ha a juhtejnek ezen sajtokká való feldolgozása céljából nagyobb városok közelében rendezünk be sajtodát, mivel így a sajt értékesítése a legjobban eszközölhető. Igaz, hogy éppen nem a legkisebb dolog a tejet jó sajtjává feldol-

gozni, különösen csupán leírás után nem lehet jó, illetve prima minőségű sajtot csinálni, a miért is ajánlom, a tisztelt gazdatársaknak, hogy mielőtt a juhtejet monostori sajtjává kezdené feldolgozni, utazzék el a kolozsvári gazdasági tanintézet juhászatába és tanulja meg ott a sajt készitést. Én részemről szívesen szolgálak felvilágosítást a juhtejnek monostori sajtjává való feldolgozására nézve, akár személyesen is.

Legjobb volna, ha a földmivelésügyi miniszterium egy négy hétre terjedő sajt készitési tanfolyamot rendezne a kolozsvári gazd. tanintézet juhászatában, az érdeklő gazdaközönség részére. Természetes, a tanfolyam vezetésével a monostori sajt készitési módját alaposan értő szakegyént kellene megbízni.

Ha a juhtejet említett sajtokká dolgozzuk fel, nem csak magunknak teszünk hasznót, hanem az ország vagyonosodását is előmozdítjuk és a külföldi sajtoknak nagy részét kiszorítjuk országunkból.

Kisselyk, 1906. márczius 20.

Hazafias üdvözlettel

Schmidt Péter, okl. gazda.

Egy értékes és érdekes házi-nyulfajta-ujdonság.

Előlegesen is, a mig bővebben lesz alkalmam az érdeklődő tenyészközönséggel megismertetni, egy mostanában Nyugat-Németországban terjedni kezdő fajtáról akarok beszámolni.

A németek »Belgische Landkaninchen«-nek nevezik. Belgiából ered, a hol Papillon (magyarul pillangó) néven ismeretes, az orrán lévő pillangó alakú fekete folt végett.

A belga óriáséhoz hasonló nagy testű 6—7 kgr. súlyu állat. Bundája tiszta fehér alapon szürke, sárga vagy feketén tarkázott. Ez utóbbi a legértékesebb és ugyszólván a tisztavérű fajta. A foltoknak a testen teljesen szimmetrikusan kell, hogy eloszolva legyenek, ugyanugy, mint az angol tarkanyulnál. Fülei, orra feketék, szemei feketén karikázottak. A németek azt mondják: monoklisak, pedig ez helytelen, mert teljesen egyenlően körözöttnek kell mindkét szemnek lennie, tehát pápaszemeselek.

Hátgerinczén több-kevesebb széleségű és az oldalakra is esetleg részarányosan terjedő tiszta fekete sávval, esetleg a hasalja és lábai is tarkázott.

Fő feltétel a nagy testsúly mellett az első tekintetre megnyerő pompásan részarányos tarkázottság! Ez által bundája lényegesen értékesebbé vált a közönséges nyulszinű sűrű belga óriásénál! Prémje azon módon festés nélkül használható és előre láthatólag erős konkurrensé lesz a többi nagytestű fajtáknak.

Az óriási bécsi kék után, mely vezetni fog, legnagyobb jelentőségű fajtának ez ígérkezik. Magában egyesíti

nagy testével a sok hust az értékes bundával.

Lehetséges, hogy ezen általam belga papillon-nak nevezett fajtat sikerül valamely őszi kiállításon in natura is bemutatnom.

A másik ujdonság csak mint kuriózum bir egyelőre jelentőséggel. Egyik német tenyésztő és ismert szakirótól kapom a hirt, hogy ő néhány év óta tenyészt három színűen tarkázott nyulakat és e téren elért sikereit legközelebb német szaklapokban fogja közre adni.

Háromszinű nyulfajtat már régen ismerünk: ez az u. n. japán nyulat s be kell várnunk, hogy az említett német tenyésztő háromszinű nyula mennyiben lesz ennél többet érő, vagy ettől eltérő színben és testben.

Eszembe jut egy mese, melyet még kis diák koromban hallottam valahol, hogy egy dús gazdag hóbortos anglus horribilis nagy jutalmat tűzött ki háromszinű macska vagy nyul kitenyésztőjének.

Egyelőre nyugodtan általengedjük ezt a bizonyos nagy díjat szorgalmas németünknek háromszinű érdemeiért.

Hajós Emil.

A házi penészgomba kipusztítása.

Egyike legalkalmatlanabb vendégeinknek, a magát lakásunkban és kamránkban megfészkelő penész, a

Szuperfoszfátot,

strassfurti kainitot, strassfurti kálictrágyasót 40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket azonkívül rézgálicot (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„Hungária”

**műtrágya-, kénsav- és vegyi-
* ipar részvény-társaság ***

BUDAPEST
V., Fürdő-u. 8.

mely tudvalevőleg gombától ered s a hol az tanyát ütött, nehezen pusztítható el.

De nem csak kellemetlen és kártékony a házi penész, a mely tönkre teszi butor- és ruhaneműinket, megtámadja a félre rakott eledelt, a mindennapi kenyert, belepi és rongálja a butorok, képek falainak hátsó részét; hanem igen káros az egészségünkre, akár a penész által meglepett kenyér vagy más penészes eledel után jusson gyomrunkba, akár a szoba levegőjével szívjuk azt be.

Gyermekek, cselédek halványodnak, gyengülnek, elsatnyulnak, elbetegesednek tőle úgy, hogy egy szép napon ágyba dőlnek, azt sem tudjuk, mitől? S ha idejekorán nem ismerjük fel, hogy a bajt a belélekedett penészgomba okozta s nem cseréljük fel a betegnek a gombák által befertőzött levegőjü szobáját más, egészséges, szellős, tiszta szobával: akkor vagy elpusztul a szerencsétlen, vagy egész életére nyomorékká lesz.

Ilyen káros hatása van a házi penészgombának s azért minden gondos gazda s a ház asszonya szent kötelességének ismerje úgy a maga, mint övéi és cselédei jóvoltáért, hogy mindent elkövessen a penész elpusztítására.

Ámde az elszaporodott penész kiirtása nem megy olyan könnyen, mint a milyen könnyen gondatlanság, tisztátalanság vagy lakóházunk hibás építése következtében elszaporodott.

Ha a penész a padló deszkáin, ajtó-, ablakragasztékokon, butorok farészein s egyáltalán faneműn mutatkozik, akkor gyakori használat mellett a következő szereket ajánlom:

Hat rész konyhasó és három rész bórsavból álló keveréket olvasztunk fel forró vízben s ezzel mossuk le a farészeket.

Vagy: tizennyolcz rész kénvirágot és huszonöt rész konyhasót keverünk össze forró vízben s azzal, a milyen forrón csak lehet, lemossuk a fát, úgy, hogy repedéseibe is beszívárogon a folyadék.

Akár az egyik, akár a másik uton történt a mosás, utána, ha a fanemű megszáradt, forró lenolajkenczével, a melyben némi gyantát olvasztunk fel, kenjük be a farészeket s ha kell, úgy az eljárást többször ismételjük.

Ha a penész a falon mutatkozik, akkor kék gáliczkövet olvasztunk fel forró vízben s meszelő segítségével, avval kenjük be a falat minden hónapban egyszer, de különösen ősszel és tavaszszal, a nedves időjárás alkalmával.

Karbolsav, ha vele a fát vagy falat bekenjük, szintén elhárítja a gomba képződését; de piszkít s a szaga erős, kellemetlen és nagyon tartós.

A nyirfakátrány is hatásos szer, de szintén kellemetlen szaga s annyira bemocskolja a falat, hogy sem sározás, sem meszelés nem fog rajta.

Annak megakadályozására, hogy a szoba padlója alatt ne képződjen penész, már az építésnél ne homokkal, hanem apró kőszénnel töltsük ki a gerendák között s ugyancsak vékony kőszénréteget terítsünk a téglá alá, ha azzal földjük be a padlót.

Cseléd-szobákban, a hol a padlót agyaggal szoktuk beburkolni, a gőzmalomból, kovácstól vagy cséplőgéptől szénsalakot szerzünk be, porrá törjük s avval keverjük az agyagot, a mely így sokkal keményebbé is lesz, úgy, ha söprűvel mosni is lehet.

Meg kell fontolnunk, hogy nemesak az embereknek, hanem a házi állatoknak is igen nagy kárára szolgál az istálló vagy ól falainak penésze, úgyanyira, hogy a nagyobb fajta házi állat is elsatnyul, ha hosszabb ideig áll penészes istállóban; az apró jószág pedig, ha az ól fala penészes vagy salétromos, különösen a tyúk és csirke, mely a falat csipegeti: lesóványodik és rakásra hull el tőle.

Tehát ne csak lakószobánkat, konyhánkat, kamránkat tartjuk tisztán a penésztől, hanem istállónkat, ólunkat is s ez utóbbi célra legalkalmasabb szer a világosság és levegő. Láthatjuk ezt, ha valamely butordarabot elhuzunk a faltól; mert bármilyen sűrűn legyen is az mögötte penésztől belepve: az egy-két óra alatt a világosságtól magától összeszárad és elpusztul.

Ha a butorok elhelyezése nem engedi meg, hogy a fal szabadon maradjon: akkor levegővel pusztítsuk a penészgombát. A mely szobát egy huszonegy óráig jár a levegő, abból minden penész kipusztul.

Ugyanezért az olyan penészes helyiségekben, amelyekben csak egy ajtó vagy csak egy ablak van az egyik oldalon: ne sajnáljunk az ablaktalan falak valamelyikén még egy nyílást töretni s azt vagy üveg ablakkal vagy ráccsal ellátni s az ilyen helyiségeket ne mullassuk el gyakran szellőztetni. Így azután megtakaríthatunk mindenféle kenést-fenést s a penész biztosan elpusztul.

Kredits Ödön.

VEGYESEK.

Lestyánszky Sándor min. tanácsost Ő felsége a király földművelésügyi államtitkárrá léptette elő, *Rapaics Radó* államtitkárt pedig a Lipótrend közepkeresztjével tüntette ki.

Kinevezés. *Fehér Zoltán* lapunk kiváló munkatársa az Apponyi, lengyeli tolnamegyei uradalom jószágfelügyelőjévé neveztetett ki. Örömmel értesültünk ezen kinevezésről, mert *Fehér Zoltán* tagadhatatlanul hazánk egyik legkiválóbb publicistája, ki az elméletnek és gyakorlatnak egyaránt kiváló ismerője. Irói működésének

nagy részét lapjaink előfizetői mind ismerik s így ő külön bemutatásra nem szorul. Reméljük, hogy jelenlegi feltevéseivel új állásában is lapunk szorgalmas és kiváló munkatársaként megmaradard, bő tudásával gazdagítva a hazai gazdasági szakirodalmat. Öszintén gratulálunk kineveztetéséhez!

Az Urlovasok Szövetkezete lóversenyeinek f. évi meetingjei a következő helyeken és sorrendben tartatnak meg:

Alag. Első tavaszi meeting április 1. 3. 5., 7., 8. Második tavaszi meeting április 15., 16., 18. *Pozsony* május 4., 5. *Budapest.* Díjlovaglasi versenyek május 23. *Alag.* Nyári meeting június 7., 9., 10. *Siófok* július 7., 8. *Tátra-Lomnicz* július 15., 19., 22. *Alag.* Szeptemberi meeting szeptember 2., 4., 6., 8., 9. *Alag.* Novemberi meeting november 3., 4., 6.

A luxuslövásár. Hétfőn f. hó 25-én kezdődött az első budapesti tavaszi luxuslövásár. Felhajtottak 503 darabot. A vásárra igen sok külföldi vevő érkezett s a forgalom elég élénk volt, bár az anyag sok megkivánni valót hagyott hátra. Kedd estig 145 drb ló kelt el 1250 korona átlagáron. Állandóan nagy közönség nézi a fogatokat, az értékes díjtárgyakat. A lövásár bíráló bizottsága, amelynek elnök csepei *Zoltán Elek* altábornagy, előadója *Jeszzenszky Pál* O. M. G. E. titkár volt, kedden befejezte működését és a díjakat következőleg ítélte oda:

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvénytársaság,

a szab. osztrák-magyar államvasút-társaság

resicai mezőgazdasági gépgyárának

vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Tiszta acélanyag saját hámorainkból!

Eltörhetetlen

tégelyacélekefej.

Páncélacélkormánylemez.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Csak kitért nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjük árjegyzéket mivel az összes talajmivelő gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szak-szerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Rövidített levélcím: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőcím: „Agraria“ Budapest.

A négyes fogatoknál :

I. díjat gróf *Hadik János*, II. díjat *Mikovich Ágoston*, III. díjat *Péchy Tamás*. Elismerő oklevelet *zarándi Knöpfler Elekné* fogatainak.

A hintós fogatoknál :

I. díjat gróf *Karátsonyi Jenő*, II. díjat *Fischer és Keller*, elismerő oklevelet *Mikovics Sándor*, *Fischer és Keller*, *Fried Sándor*, *Fischer Samu*, gróf *Zichy Aladárné* fogatainak.

A jukker-fogatoknál :

I. díjat gróf *Karátsonyi Kamilló*, II. díjat dr. *Dobosffy Ferencz*, III. díjat *Bogyay Ferencz*, elismerő oklevelet *Freysinger Salamon*, *Kubinyi Márton* fogatainak.

A hátszlovaknál :

I. díjat *Fáy Béla*, II. díjat *Gyérey Richárd*, III. díjat *Buzás Elek*, elismerő oklevelet báró *Durneiss Gyula*, *Gyérey Richárd*, *Vojnich József*, *Baruch Jenő*, gróf *Károlyi Mihály*, *Strasser Vilmos*, *Hummer Árpád* lovának.

A szarvasmarhatenyésztés érdekében. A Hontmegyei Gazdasági Egyesület a köztenyésztés színvonalának emelésére szolgáló állatdíjazásoknak új módját honosította meg. Minden egyes községben a tavaszi apaállatvizsgálatok alkalmával üsződíjazást rendez. Ily módon a vizsgáló bizottság képet alkothat a község anyaállományáról is. Ott, a hol van gazdakör, a díjazást a gazdakörök, másutt pedig maga az egyesület végzi.

Tenyészállat-beszerezés. A Gömörmegyei Gazdasági Egyesület 50.000 korona összegben fajteneket szerez be kispazda tagjai részére.

Tejmunkásképző tanfolyam. A kisbéri állami tejmunkásképző iskolában május hó 1-én egyéves tanfolyam nyílik meg, amelyre 8 ösztöndíjas tanulót vesznek fel. A felvételért való folyamodásokat április hó 10-ig kell beadni a kisbéri állami ménésbirtok igazgatóságánál.

A házinyultenyésztés fellendítése és a Consum érdekében Wienben Kubanek Ferencz számtisztnek és Lehner Ödön kereskedőnek az »első házinyultenyésztés és vágóhidrésztársaság« érdekében benyújtott alapszabály-tervezetét a cs. kir. belügyminiszterium jóváhagyta. Kiváncsiak vagyunk, mikor alakul meg egy hasonló r.-t. Magyarországon és mikor nyitják meg nálunk a bugyellárist avagy még mindig kinigli a kinigli?

APRÓK.

A tejbe jutott piszoknak, a legjobb szűrők is csak egy bizonyos kisebb-nagyobb részét tudják visszatartani. Nagy tejgazdaságokban ezért centrifugálni szokták a tejet és azután megint összekeverik a tejszint a lefelezett tejjel, nyers tejjel való eladásra. A centrifugális gép központfutó éreje ugyanis minden piszokrészt kiválaszt

és a gép dobjának falára tapaszt. A piszok eltávolítása céljából tehát ajánlható eljárásnak látszott a nyersen eladandó tej centrifugálása. Ujabb tapasztalatok azonban azt bizonyítják, hogy a centrifugált tej hamarabb romlik, mint az, melyik egyszerűen átszűretett. Kitűnt ugyanis, hogy a centrifugálás közben ható röpitő erő a tejben levő hasadó gombák, baktériumok szaporodását nagyon előmozdítja, siettetti s ezek hamar romlást idéznek elő, a mit előmozdit az is, hogy a tej felmelegítendő a centrifugálás előtt, már pedig tudjuk, hogy a baktériumok életműködésének a magasabb hőmérséklet nagyon kedvez. A nyersen eladandó tej centrifugálása ellen szól az a körülmény is, hogy a centrifugált tejből egy bizonyos százalék zsir szintén a dob falára tapad és így kárba vész. Többrendbeli kísérlet szerint, a dob falára tapadt tejszap kilogrammjában 15 gramm zsir találtatott. Ez a mennyiség nagyon csekély ugyan, de mégis figyelmet érdemel. — Kitűnik a közöltekből, hogy a tejszűrők tökéletesítésére kell törekedni, mert a szűrés a leghelyesebb módja a tejbe jutott piszok eltávolításának. Ugyálszik, hogy az újabb időben forgalomba hozott *vatta-szűrők* nagyon jól szűrik a tejet. M. Z.

Állatkereskedelem.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ eredeti tudósításai.

Budapesti vágómarhavásár, márc. 27. (*Hivatalos jelentés.*) Fölhajtás 3281 drb nagy vágómarha, nevezetesen 2413 drb magyar és tarka ökör, 646 drb magyar s tarka tehén, — drb szerbiai ökör, — drb szerbiai tehén, 193 drb magyar bika, — drb szerbiai bika, 29 drb magyar bivaly, — drb szerbiai bivaly. Minőség szerint : 35 drb elsőrendű hizott bika, 142 drb középminőségű bika, 16 drb silány minőségű bika, 86 drb elsőrendű hizott ökör, 2147 drb középminőségű ökör, 197 db silány minőségű ökör, 64 drb elsőrendű hizott tehén, 493 drb középminőségű tehén, 101 drb silány minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 433 dbbal több, mint a multhéten, az irányzat, ámbár konzervgyári célra ismét vettek néhány száz darabot, lanyha, az árak általában 2—4 koronával mm.-kint hanyatlottak. Eladatlan 40 darab.

Napi árak : Bika jobb min. 66—76 K-ig kiv. —, silányabb 52—64 K-ig. Magyar hizott ökör jobb min. 72—76 K-ig kiv. —, közép 64—70 K-ig, alárendelt min. 56—62 K-ig. Tarka hizott ökör jobb 76—82 K-ig, közép 66—74 K-ig, alárendelt 54—64 K-ig. Magyar paraszt marha jobb minőségű 62—70, kiv. — K-ig, silányabb min. 50—60 K-ig. Szerbiai ökör jobb minőségű —, kiv. — K-ig, silányabb — K-ig. Magyar tehén 46—70 K-ig, kiv. — K-ig. Tarka tehén 50—76, kiv. — K-ig. Bivaly 40—63 K-ig, kiv. — K-ig.

Budapesti szurómarhavásár, márcz. hó 29. (*Hivatalos jelentés.*) Fölhajtás 2590 drb, egymint 286 drb belföldi, 5 drb belföldi öltött borjú, 61 drb élő bárány, — drb galicziai borjú, 2 bécsi öltött borjú, 2228 drb öltött bárány, — galicziai és 5 drb rugott borjú.

Irányzat a borjuvásáron lanyha, gyengébb minőségek ára 2—4 fillérrel csökkent, bárány vásár élénkebb. Eladatlan 19 borjú, 221 öltött bárány.

Napi árak : Élő borjú : Belföldi 90—100, kiv. 122—124, II. 92—110 K. Növendék K, kiv. — Öltött borjú, belföldi 100— K. Élő bárány 15—23 kor. Öltött bárány 8—18 kor. Galicziai — K. Rugott 66—88 korona.

Budapesti juhvásár. 1906. márcz. hó 26-én, (*Hiv. jelentés.*) Fölhajtás 417 drb juh, egymint : 101 drb hizlatt ürü, 216 drb feljavított juh, — drb kisorolt kos, — drb kiverő és anyajuh, — drb szerbiai bárány, 160 drb kecske, — drb szerbiai juh. Eladatlan : — drb kecske.

Napi árak : Páronkint : Hizlatt ürü 46—49 K, feljavított juh 34—44, kisorolt kos —, kiverő és anyajuh —, bárány — K, szerbiai kecske —, durva szőrü — K. Métermázsánként élősúlyban : Hizlatt ürü 52—56, kiv. — K, feljavított juh 44—50 K, kiv. — K, kisorolt kos — K, kiverő és anyajuh —, kiv. — K, szerbiai juh — K. Durvaszőrü — K páronkint.

Sovány sertésárak. Budapest, 1906. márcz. 28-án. **Url Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12.)** jelentése az »Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok« részére.) Sertésveszén átment 60—100 klgig. 150—140 F, 100—120 klgig 140—132 F, 120—160 klgig 132—124 F, 160—200 klgig 124—120 F. Vészen át nem ment 60—100 klgig 110—106 F, 100—120 klgig 106—106 F, 120—160 klgig 106—108 F, 160—200 klgig 108—110 fillér. Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény. Irányzat lanyha.

Kőbányai sertés vásár. 1906. márcz. 22-én. (Eredeti tudósítás.) Hizott sertések ára : A) *Magyar elsőrendű* : Öreg nehéz párja 400kgon felül 128—130 fillér. Öreg közép párja 300—400 kg. — fill. B) *Magyar* : Fialat nehéz (páronkint 320 kg. felüli sulyban) 136—136 f, közép (páronkint 136—138 kgmíg terjedő sulyban) — fill., könnyű páronkint 250 kg. 134—136 fill. C) *Szerbiai* : Nehéz (páronkint 260 kgmíg felüli sulyban) 137—138 fill. Közép (páronkint 240—260 kgmíg terjedő sulyban) 135—136 fill., könnyű (páronkint 240 kgmíg terjedő sulyban) 134—135 fill. fogyasztási adóvonalon kívül.

Sertés létszám volt : 1906. márcz. 27-én készletben 41.505 db 1906. márcz. 7-én felhajtott 128 drb, márcz. 5-én elszállított 184 drb, márcz. 7-én maradt készletben 42.449 db. A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Bécs—szt.-marxi marhavásár. 1906. márcz. 26. (Ered. tudósítás.) Hozatal : Magy. fajta 2639 drb, galicziai és bukovinai 503 drb, nyugoti 959 drb. Összes felhajtás 4103 drb, ebből 3570 hizott, — legelő, 553 kicsontozni való marha. A felhajtott állatok közül 2881 ökör, 599 bika, 578 tehén és 45 bivaly volt.

A fölajtás 200 dbbal volt nagyobb a multhetinél ; a kereslet nem nagyobbodott, a miért is az üzlet lanyha volt, átlag 1 K áreséssel.

Árjegyzés élősúly szerint adó nélkül. Magy. I. 73—78, kiv. 79—83. II. 62—71 (—), III. 52—60 K, galicziai I. 78—88 (90—91), II. 70—76, III. 66—69 K, nyugati hizott I. 84—91 (92—97), II. 69—80 (—), III. 60—68 K, hizott tehén I. 72—76 (—), II. 60—70. III. 54—58 K, bivaly I. 45—60 (—), II. 40—46, III. — K. Legelő marha I. —, II. —, III. — K. 100 kilogrammonkint, fogyasztási adó nélkül.

Bécs—st.-marxi sertés vásár. 1906. márcz. 27-én. A mai vásárra összesen 10353 db sertés volt bejelentve ; felhajtott azonban 3933 süldő és 5842 zsirsertés és pedig : Magyarországból 6970 darab. Galicziából 2611 darab. Olaszországból 194 drb. Összesen 9775 drb.

A vásár jelentékelen volt. A felhajtott 31 db tarka ökör hétfői áron kelt.

Jegyzett árak : Magyar I. minőségű sertés 118—120, kiv. 122—, közép és öreg sertés 108—116, könnyű és szedett sertés 98—106, lengyel, erdélyi és olasz süldő 106—126—128 fillérig kelt el kg.-ként élősúlyban, fogyasztási adó nélkül.

fi zalatnai kénkovand-ipar részvény-társaság brassói kénsav- és műtrágyagyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű

Műtrágyáit

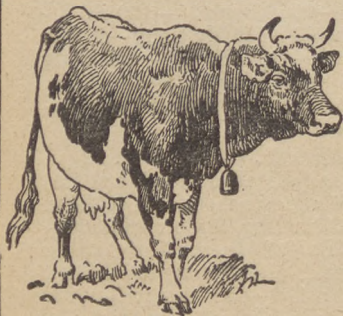
a t. c. gazdaközönség becses figyelmébe. Sijánlatokkal készséggel szolgál a Központi iroda, Budapest, V. ker., Nádor-utca 4. szám.

1900. ÉVI PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON „GRAND PRIX“

Kwizda János Ferencz

cs- és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg bei Wien.

Kwizda-féle korneuburgi marha-tappor

Diätetikus szer lovak, szarvas-marhák és juhok részére.

Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 10 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására és a tejelékenység fokozására.

A Kwizda-féle korneuburgimarhatáppor csak akkor valódi, ha az itt látható védjeggyel van ellátva.

Főraktár: Török József gyógyszerészaiban Budapest, VII., Király-utca 12. és VI. Andrássy-ut 20. sz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetmény.

A „Mezőberényi Tejszövetkezet“ vaj, turó (esetleg sajt) terméke f. évi május hó 1-től december 31-ig terjedő időn át eladatik. — Ajánlatok a szövetkezet igazgatóságához Mezőberénybe nyújtandók be.

Mezőberényi Tejszövetkezet.

Répa mag

Oberndorfi, 100 kg.-ja 48 kor., székely tengeri, legkorábbi, bőtermő prairie királyné tengeri, tojások, magyar bikák, poland china kakasok, lámpa nélküli költőgépek kaphatók

Gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában, u. p. KONCZA.

1905. évi forgalom 25.000 zsák.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti Gyapju-aukciókra,

melyek minden év folyamán két sorozatban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain telemek díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

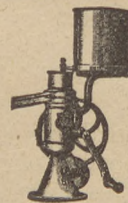
HELLER M. és Társa gyapjuárverési vállalat
Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

altal a legutóbbi évek mellett ajándékos

Locomobil és gőzseplőgép-készletek 20, egész 12 hordó, malma- és szőlőgép, járgány-csaplógép, lóhordó-csaplógép, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és eratógépek, szénagyűjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálék, szeszhavagók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, orlo-malmok, egytímű acél-ekék, 2- és 3-vass ekék és malmok, egyéb gazdasági gépek. Az egészletes árjegyzéket hivatalosan ingyen és bérmentve küldetnek

BACHMANN ÉS TÁRSA

EZELŐTT JURÁNY ÉS WOLFRUM

TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR — BÁDOGEDÉNY-GYÁR — ÓNOZÓ-INTÉZET —
A KRÖNEN-SEPARATOR EGYEDÜLI ELÁRUSÍTÓ-HELYE

Távíratí czím: ÓNOZDA.

BUDAPEST,

Telefon: 89-21.

VIII., KÜLSŐ-KEREPESI-UT 28.

CZAREVNA takarmány-
őriásburgonya

bőven termő, egész és fél waggonrakományokban méter-mázsánként 5 korona, kisebb tételekben 6 korona árért megrendelhető ab Léva vasútállomás

ORDÓDY LAJOS gazdaságában Nagy-Kereskény
u. p. Kis-Kereskény.

Kis hirdetések ára

Minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A kis hirdetések díja előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetésekről

csak akkor adunk felvilágosítást, ha kérdéstevő a szükséges postabélyeget v. válaszlevelezőlapot beküldi.

A kis hirdetés legcélszerűbben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg felírható. Kis hirdetéseket csupán mezőgazdák és enyésztlőktől, továbbá állást keresők és adóktól veszünk fel. — Kis hirdetések díja három centiméter magasságig beiktatásonként 1 korona, minden további egy centiméter magasságú terület arányos az árszabállyal.

BONODOR-folyadék

a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysulya 5 kgr., csomag bérmentve 7.50 K.** (Elegendő egy évre.) **1 kgr. postacsomag 2.50 kor.** Csomagolással, szállítással nélkül. **Széküldés csak készpénzért v. utánvétellel.**

Vezérképvisező:

FODOR FERENC
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40.

Dr. Gresznáryk

számos elsőrendű kintintéssel nyert gubacsi orpington-telepe **Soroksáron**, Angliából **W. Cook** tenyészetéből importált elsőrendű sárga és fehér orpington-törzsek ivadékaira és keltető tojásaira megrendelést elfogad. Tenyészállatok 10 koronától kezdve. Keltetőtojások tuczátonként 12 kor. Egy igen szép tenyészpáros fehér idei kakas 50 korona. 12 éves kifogástalan hágóképességű fehér kakas 40 korona. Árjegyzéket a telep kívánatra bérmentve küld baromfi-telepéről és jó hímeknek örvendő mintaszőőtelepének szőlővesszőiről is.

Fajtiszta

belga óriás és ezüstszőrme nyulak szállít **Mahler Károly** fajnyultenyésztete **Rákossalva**, Külső Kerepesi-ut 116. sz. Fióktenyésztelepek: Budapest, I., Mészáros-utca 60., Felső-Sajó (Gömör megye), Bazin (Pozsony m.), Solt (Pest m.). Kiállítási érmekkel és oklevelekkel kitüntetve.

Pisny Istvánné

Battonya (Csanádmegye) elad a következő fajbaromfiakból: Telivér sárga Orpington-kakast 12 koronáért, jérczét 10 koronáért; fehér Orpington-kakast 20 koronáért, jérczét 14—16 koronáért; Emdeni gunárt 16 koronáért, tojót 14—16 koronáért; Olasz emdeni gunárt 16 koronáért, tojót 14 koronáért; idei olasz emdeni gunárt 12 koronáért, tojót 10 koronáért; Fehér mexikói pulyka-kakast 8—10 koronáért, tojót 6—7 koronáért; Bronzpulyka-kakast 8 koronáért, tojót 7 koronáért; Pekingi gácsért 6 koronáért, tojót 5 koronáért; Fehér lábú, fehér kopasznyakú kakast 6—7 koronáért, jérczét 5—6 koronáért; Fehér magyar kakast 6 koronáért, jérczét 6 koronáért; Sárga Orpington keresztüzű kakasokat és jérczét 5—6 koronáért; Vegyes színű kopasznyakú kakasokat és jérczét 4 koronáért; Plymouth kopasznyakúakat 6 koronáért; Fekete kopasznyakúakat 6 koronáért; Sárga Orpington kopasznyakú jérczét 5—6—8—10 koronáért darabonként. Tisztavérű Yorkshiri malacokat, sülődöket egész éven át nagyság szerint megégyezés után. Levelekre válaszbélyeg nélkül is válaszolok azonnal. Friss használni való tojások egész télen át kaphatók, kívánatra nagy barna tojások külön is küldhetők. Pinzgauti vörös-tarka tiszók, fejős tehének, egy törzskönyvezett Simmenthali bíka-borjú is eladó. Hízott libák, kacskák, kappanok, csirkék, hízott Yorkshiri malacok, disznók, finom tarhonya, házi szap, pan, dióval töltött aszaltszilva, lekvár, szőlő. Télen rántani való csirke.

KOVACS-féle

„**UNIKUM**” tyúkcspófészek.

VÉDJEGY.

gazdák Szövetkezeténél, Budapest, Aikotmány utca 31.

Gazdák figyelmébe!

A sertések különböző megbetegedéseinek valamint az étvágytalanságnál páratlan hatása a

BARCSAY-féle

Disznópor.

Mint a hizást rendkívül elősegítő szer is általánosan elismerve és használva. Használatával nagy megtakarítás érhető el a hizalásnál. — Ára egy doboznak **24 fill.** Kapható valódi minőségben **Barcsay Károly** gyógyszerárában és gyógyszerészeti laboratóriumában Szegeden, Széchenyi-tér 12. sz. (Zöldség-piac).

Foszforsavas mész

baromfiak helyes takarmányozásánál nélkülözhetetlen. Kapható a

Hungária

műtrágya, kén-sav- és vegyi ipar r.-társaságnál

Budapest, Fürdő-u.8.

Legyek

istállóból, konyhából, mészárszékéből, vágóhídról **biztosan elűzetnek**, ha **Légy-Bonodorr**al meszeljük (legjobb már tavaszkor). 1 kiló elegendő 25 négy-zörméterre. **5 kiló** leírással **6 kor.**, franco, utánvétellel.

FODOR FERENC

Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40.

Baromfitenyésztők figyelmébe!!

Olcsó sodrony-kerítések:

szab. Hungária-fonatok stb. gyárt és szállít

Haidekker Sándor

BUDAPESTEN,
VIII., Üllői-ut 48. szám.

Clicékets
mindennemű nyomtatványhoz szép és tiszta kivitelben **pontosan és olcsón** készíti **Fischer Spót** Prototipográfiai Műintézet Budapest VIII. Vas-utca 7. szám. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltetnek.

URL REZSÓ

sertésbizományos **BUDAPEST**
Békkocsis-utca 12.

sertéseket

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.

Berlinben április hó 14—17-én a nyulászati kiállításon a tenyészanyag bevásárlást eszközözi, megrendelést állandóan elfogad import tenyészanyagra: **Rózsa Gyula**, Nagydiófa utca 7., Budapest.

Ez időszereint következő **fajbaromfiak keltető tojásait** árusítom: Tisztavérű emdeni lúdtojás drbja 1 kor. 60 fillér, telivér fehér orpington tyúktojás darabja 1 korona és óriási pekingi kacsatojás drbja 50 fillér. Előjegyzést elfogadok szép nagy fehér mexikói pulykatojásra drbja 60 fillér. Csomagolás rázásmentes patent dobozban 1 k. **Mendel Lázár Sámuelné**, Erdély, Medgyes.

21! Burgonyamivelő eszközök 21!
= Francia szőlőmivelő eszközök. =
A vetőmag előkészítésére:
Rosták, konkolyozók, centrifugok stb.

Főraktár: Bpest, VI., Váci-körut 57/a. | Fiókraktár: Temesvár, Gazda-udvar.

KÜHNE E. hazánk legrégebb mezőgazdasági gépgyárában MOSONBAN

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu acélekék, rét- és szántóföld-boronák, hengerek. **Mélyítő és porhanyító eszközök** a tavaszi szántás helyettesítésére. **Hirneves szabadalmazott Uj amerikai rugósfogas boronák.** tolokerekes **MOSONI DRILL** sorvetőgépek.

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

„EREDETI MELOTTE” tejfőlöző gépek.

A világ egyetlen tejfőlöző gépe szabadon függő dohbal!

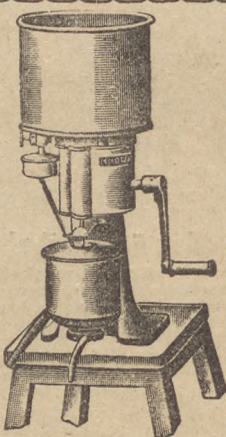
Évenkénti gyártás 15.000 db.

Mélotte Separator.

Legélesebb főlőzés.

Gyors és kényelmes tisztítás

Könnyű járás.

Több mint 125.000 „Mélotte”
tejfőlözőgép van használatban.

Egyszerű és szolid kivitel.

Rendkívüli tartósság.

Javitások nem szükségesek.

Szerkezetben és működésben fölülmulhatlan!

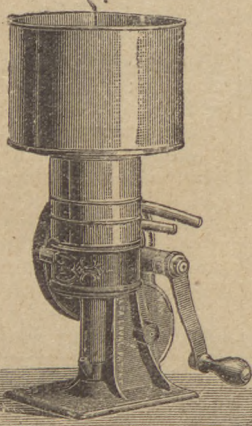
Az 1904. évi minta tetemesen egyszerűsített és olcsóbb!

Kézi hajtású gépek 500 literen felüli képességgel!

Teljes tejgazdaságok berendezése kézi és gőzgép-üzemre

GEITNER ÉS RAUSCH

oégnél BUDAPEST,
Andrássy-ut 8. szám.

770 első díj. Több mint 500.000 Alfa
Laval Separator az egész világon!

Alfa Separator R.-T.
Budapest, Lomb-utca 11.

Tejgazdasági gyártelep.

Szállít mindennemű tejgazdasági
eszközöket és gépeket a legjobb
kivitelben, a legmodernebb
irányban. Berendez tejelepeket,
tejszövetkezeteket és minta-
tehenészeteket.

Árjegyzékek és költségvetések
kivánatra díjmentesen küldetnek.

770 első díj. Több mint 500.000 Alfa
Laval Separator az egész világon!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. em.

Alakult 1900. Biztosítéki alap. Alakult 1900.

Alapítványok:	Kormány hozzájárulásával	elemi ágazatban	Alakult 1900.
Alapítók	460.000.— K	1.493.240.— K	
Tartalékok	601.263.93 K		
	Összesen: 2.554.503.93 K		
1901. évi fölösleg	90.349.— K		
1902. " "	59.752.26 K		
1903. " "	109.331.73 K		
1904. " "	72.438.23 K		
1905. " "	61.730.60 K		

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az
ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az
1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok
4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.
Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszatérítést kaptak.

1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők köz-
vetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készség-
gel szolgál

az igazgatóság.

Első Magyar Sertéshizlaló

Részvény-Társaság

BUDAPEST—KÖBÁNYA.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlalóknak a „Hizlalda”-
állomás mindkét oldalán fekvő, 35.000 db sertés befogadására alkal-
mas, célszerűen berendezett szállástelepelt, melyek csatornázza,
kifűző vízzel bíró artézi-kúttal, vízvezetékekkel, eleségrak-
tárakkal, két gőzmalommal és szállóval vannak ellátva

Foglalkozik szállások bérbeadásával, szemes és darált
eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással,
folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes el-
helyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt áron a legmesszebb
menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondos-
kodva van. Alapított 1869.

A KRISTÁLY forrás

szénsavval telített ásványvíze hasznos ital étvágy-
zavaroknál és emésztési nehézségeknél. A
legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz.
— Hathatós szomjcsillapító. — Övszer fertőző be-
tegségek ellen. — Orvosi rendellet szerint egy mele-
gitett pohárral igyék éhgyomorra.

Kivánatra telítésnélküli töltést is szállít a

Szt. Lukács Kutvállalat Budán.